

راه امن
امن‌ترین مسیر برای ارسال
خبر، عکس، ویدیو و فایل

پادکست‌های ایران‌وایر

پرسش و پاسخ حقوقی صوتی و با پیامک
از طریق واتساپ: ۰۰۹۰۵۴۱۹۹۴۰۱۸

گزارش از تهران و پاریس تا موتنرال؛ ترانه جوانبخت دانشمند ایرانی‌تبار کیست؟

۱۵ آذر ۱۴۰۳
رقیه رضایی
خواندن در ۷ دقیقه

آخرین اخبار

گزارش
«قانون ایران فردا» که توسط
شبکه وکلای یک‌کلمه رونمایی
شد، چیست؟

گزارش
آیا بحران غذا می‌تواند منجر به
تغییر نظام جمهوری اسلامی ایران
شود؟

گزارش
گروگان‌گیری سپاه و مبادله
زندانی؛ این بار کره جنوبی و
دوندها

گزارش
سارا و سرطان؛ شمع و کیک تولد
در اتاق شیمی‌درمانی

گزارش
«ترانه جوانبخت»، دانشمند و محقق ایرانی-کانادایی است که در حوزه‌های مختلف و متفاوتی چون هوش مصنوعی، فلسفه، شیمی، فیزیک، زیست‌فناوری، فناوری نانو، مهندسی، ادبیات و هنر کار می‌کند. او در زمینه حقوق بشر و جنبش زنان هم فعال است.

جوانبخت هفت زبان می‌داند و نتایج تحقیقاتش به فرانسه و انگلیسی را در کشورهای فرانسه و کانادا در نشریات شناخته‌شده علمی و پژوهشی یا به‌صورت کتاب منتشر کرده است. او هم‌زمان برای چهار دانشگاه در شهر موتنرال در حال تحقیق است.

با ترانه جوانبخت درباره فعالیت‌هایش گفت‌وگو کرده‌ایم.

نام بردن مقاطع تحصیلی که شما طی کردید، کار ساده‌ای نیست. در دانشگاه «بهشتی» تهران لیسانس شیمی گرفتید و بعد از آن در سال ۱۳۷۶ راهی پاریس شدید که ادامه تحصیل بدهید. اولین فوق لیسانس با پایان‌نامه در فیزیک و دکترایتان در شیمی را که گرفتید، سال ۲۰۰۳ به استان کبک در کانادا مهاجرت کردید. از دانشگاه کبک در موتنرال دومین و سومین فوق لیسانس را در زیست‌شناسی و فلسفه و دومین دکترای را در انفورماتیک شناختی و هوش مصنوعی گرفتید. در پلی‌تکنیک موتنرال دوره فوق دکترای فیزیک سطح، فناوری نانو و مهندسی پزشکی و در مدرسه عالی فناوری موتنرال دوره فوق دکترای مهندسی مواد را گذراندید. از تهران تا پاریس تا موتنرال مشخص است که خیلی برکار گذشته. الان مشغول چه پژوهشی هستید؟

پروژه‌های کاری حال حاضر من در زمینه علوم و مهندسی در چهار موسسه آموزش عالی در کانادا در جریان است. در دانشگاه کبک در موتنرال، دانشگاه موتنرال، پلی‌تکنیک موتنرال و موسسه عالی فناوری. در موسسه عالی فناوری روی نانو کامپوزیت‌ها و خواص دی‌الکتریک‌شان کار می‌کنم. ولی دو پروژه دیگر هم در زمینه تصفیه آب با نانومواد و نانوکامپوزیت‌ها دارم، که یکی در دانشگاه موتنرال و یکی هم در دانشگاه کبک در موتنرال به‌طور هم‌زمان انجام می‌دهم.

با ایران وایر همکاری کنید

ویدیوها و مطالب خود را برای ما بفرستید

[اطلاعات بیشتر ←](#)

از این چهار موسسه عالی که بگذریم، من قبلا چند سال محقق ارشد در دانشگاه «کنکور دیا» بودم و در عین حال، از دستگاه‌های دانشگاه «مک گیل» هم استفاده می‌کردم. در واقع، از دستگاه‌های هر شش دانشگاه استفاده می‌کنم، چون معمولا پروژه‌های ما موازی هم است و در همکاری با محققان دانشگاه‌های مختلف.

در وبسایت‌تان به رشته‌های متعددی از جمله فیزیک، فیزیک سطح، شیمی، زیست‌شناسی، فلسفه، هوش مصنوعی اشاره شده. در ادبیات و هنر هم دستی بر آتش دارید و حتی در نمایشگاه عکس و نقاشی هم آثارتان به نمایش در آمده. بروفایل ویکی‌پدیای انگلیسی‌تان، شما را به‌عنوان یک «پلی‌مت» یا «دانشمند همه‌جیزدان»، معرفی کرده است. تا بنجاه سالگی برداختن به تمام این حوزه‌ها کار سختی به نظر می‌رسد.

من از دوران بچگی اشتیاق خاصی داشتم به اینکه حوزه‌های مختلف را یاد بگیرم؛ به‌خصوص در دوران نوجوانی انگیزه‌ام برای یادگیری و نوآوری در زمینه‌های مختلف زیاد بود. دوست داشتم که از بقیه افراد متفاوت باشم. سعی کردم در حوزه‌های مختلف مطالعه داشته باشم. بعدا هم سعی کردم در حوزه‌های کاری‌ام نوآوری داشته باشم. بنابراین، با داشتن انگیزه، پشتکار و برنامه‌ریزی من فکر می‌کنم که برای همه مقدور است.

در کارهای علمی‌تان ردبای فلسفه را هم می‌توان دید. یک کارشناسی ارشد هم در فلسفه دارید. چرا سراغ فلسفه رفتید؟

در مورد فلسفه، اینکه به‌عنوان یک رشته مهم دانشگاهی باید به آن برداخت، شکی نیست. متأسفانه بیشتر افراد وقتی نوآوری می‌کنند، فقط در همین حوزه فلسفه نوآوری می‌کنند. سعی نمی‌کنند برای فلسفه ارزش‌گذاری کنند و آن را در علوم ببرند.

شما از فلسفه چطور در علوم استفاده کردید؟

من در دوران تحصیل در رشته فلسفه، دو منطق جدید ابداع کردم. یکی منطق گرایشی (Tendential Logic) و دیگری منطق همبستگی (Correlational Logic).

این‌ها را در پایان نامه‌ام در فوق لیسانس در دانشگاه کبک در مونترال فرمول‌بندی کردم.

من علاوه‌بر منطق، در علوم ذهنی هم نظریه دارم که آن را همراه با این دو منطق و مدلی که ابداع کردم، از پایان نامه‌ام در فلسفه گرفتم و در تز دکتری‌ام در هوش مصنوعی آوردم. یعنی ادغام مباحث مختلف از حوزه‌های متفاوت.

برای سال‌ها، تصمیم‌گیری خودکار ربات‌ها امکان‌پذیر نبود. محققان در زمینه هوش مصنوعی نیازمند به نظریه در علوم شناختی و مدل و فرمول‌بندی بودند. من آن‌ها را در تز دکتری‌ام در هوش مصنوعی که در زمینه تصمیم‌گیری خودکار ربات‌هاست آورده‌ام.

این حوزه‌ها همگی خیلی با هم متفاوتند. چطور این‌کار را انجام می‌دهید؟

مهندسی شیمی، فیزیک، مهندسی مواد، علم مواد، مهندسی الکترونیک، همه این شاخه‌ها شاید به نظر بیاید که با هم متفاوت هستند. ولی من همه را به‌صورت یک حوزه مشترک در نظر می‌گیرم که با هم نوآوری‌هایم را ادغام می‌کنم و به حوزه‌های دیگر می‌برم. به نظر، بستگی به بینش انسان دارد. باتوجه به اینکه همه علوم از هم مجزا نیستند و قابل برداشت از یک شاخه به شاخه دیگر هستند. با این دیدگاه می‌توان نوآوری‌ها را از یک حوزه شناختی به حوزه دیگر برد.

درباره زندگی و مهاجرت‌تان بگویید. چه شد از ایران خارج شدید؟

شرایط اجتماعی در این ۴۵ سال در ایران مناسب نبوده. به‌خصوص برای خانم‌ها. یکی از دلایل این بود. من از نوجوانی دوست داشتم در زمینه‌های مختلف تحصیل کنم و درس بخوانم. از سن ۱۴-۱۵ سالگی دوست داشتم در پاریس دکترا بگیرم. از آن سن برایش برنامه‌ریزی داشتم. مادرم دکترای داروسازی از دانشگاه تبریز دارد و پاریس هم رفته بود. برای همین پاریس را خیلی دوست داشتم.

متأسفانه دلایل اجتماعی در ایران زیاد است. هنوز هم داریم و برای خانم‌ها سال‌به‌سال هم بیشتر می‌شود. به این دلیل بود که من از کشور خارج شدم.

چند سال‌تان بود وقتی از ایران خارج شدید؟

۳۳ سالم بود. من ورودی ۱۳۷۱ دانشگاه بهشتی بودم. سال ۱۳۷۵ لیسانس گرفتم و ۱۳۷۶ رفتم پاریس. یعنی پنج سال طول کشید تا فوق لیسانس و دکترا بگیرم. شش سال و نیم پاریس بودم و در دانشگاه «پیر و ماری کوری» درس خواندم و بعد به کانادا

مهاجرت کردم.

فکر می‌کنید اگر ایران بودید هم به این‌جایی‌که امروز هستید، می‌رسیدید؟

در ایران هم که بودم حتما به تحصیل و کار و نوآوری در حوزه‌های مختلف ادامه می‌دادم، ولی واقعیت این است که امکانات در ایران خیلی کمتر از فرانسه و کانادا و کشورهای پیشرفته دیگر است. اگر من در ایران می‌ماندم، راندمان کاری‌ام به گستردگی امروز نبود.

در زمینه حقوق‌بشر و حقوق زنان که فکر می‌کنم، اصلا امکانش نبود. بعضی از مقاله‌های من انتقادی است، که امکان انتشارش در ایران نیست. باتوجه به رویکرد عده‌ای از افراد که بین روش زندگی من با زندگی مدنظر خودشان تفاوت حس می‌کنند، امکان مشکل‌تراشی و جلوگیری از فعالیت‌های من در زمینه حقوق‌بشر و جنبش زنان در ایران احتمالا وجود داشت.

به جنبش زنان و حقوق‌بشر اشاره کردید، چرا جنبش زنان؟

بحث برابری زنان از نظر حقوق اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مطرح است. ولی گذشته از این، وظیفه فیلسوفان، ادیبان، هنرمندان، دانشمندان و مهندسان، فقط نوآوری در زمینه کاری خودشان نیست؛ بلکه باید به حقوق انسان‌ها توجه کنند و به این موضوع حساسیت داشته باشند. به این دلیل، من باوجود مشغله‌هایی که در تمام این حوزه‌ها دارم، ولی با این رویکرد در زمینه جنبش زنان، سال‌هاست مقاله نوشته‌ام و در دانشگاه سخنرانی کرده‌ام.

آیا زن بودن در زندگی حرفه‌ای‌تان جایی مانع شما شده؟

زن بودن هیچ‌وقت مانع برای پیشرفت من نبوده، به‌خصوص این‌که من سال‌ها قبل از ایران خارج شدم. هدف من ارتقای آگاهی و بینش زنان و مردان نسبت به روش زندگی‌شان برای استفاده بیشترشان از مهارت‌هایشان بوده است. زن بودن به من انگیزه داده که جلو بروم و از نوآوری‌هایم برای بالا بردن سطح و کیفیت زندگی انسان‌ها استفاده کنم.

اگر در ایران بودم، باتوجه به شرایطی که خانم‌ها با آن مواجه هستند، زن بودن می‌توانست موانعی برایم به‌وجود بیاورد، ولی فکر می‌کنم انسان اگر پشتکار و اراده داشته باشد، می‌تواند این موانع را کنار بزند. همان‌طور که امروز در ایران هم می‌بینیم که خیلی از خانم‌ها این موانع را کنار زده‌اند و پیش رفته‌اند.

بسیاری از ایرانیان شاید خودخواسته مهاجرت کرده باشند ولی دیگر به ایران برنمی‌گردند. شما هم گفتید که بیشتر از یک دهه است که ایران نرفته‌اید. دولت ایران بسیاری مواقع از تسهیل برگشت نخبگان به ایران حرف می‌زند. در چه شرایطی حاضرید به ایران بازگردید و آنجا دانش‌تان را عملی کنید؟

من خیلی مایل به ایران برگردم، اما شرایط کاری و خانوادگی‌ام اجازه نمی‌دهد مدت زیادی بمانم. چنانچه خواسته‌های مردم پیگیری شود و به مطالبات‌شان، از جمله حقوق‌بشر و آزادی‌بان برسند. کسانی که در دهه‌های اخیر مرتکب جرم شده‌اند، مردم را به قتل رسانده و یا نقص‌عضو کرده‌اند، کشورمان را عارت کرده‌اند، باید محاکمه شوند. این‌ها خواسته‌های طبیعی مردم ما است و به نظرم این خواسته‌ها باید به سرانجام برسد و دموکراسی و آزادی در کشورمان برقرار شود که من به‌عنوان یک ایرانی، به کشورم برگردم.

از بخش پاسخگویی دیدن کنید

در این بخش ایران وایر می‌توانید با مسوولان تماس بگیرید و کارزار خود را برای مشکلات مختلف راه‌اندازی کنید

[صفحه پاسخگویی](#)

ثبت نظر

[ورود یا ثبت نام](#) برای پیوستن به بحث

IRANWIRE

استان‌وایر	اخبار	گزارش	بلاگ
ویدیو	تصویری	شنیداری	راستی آزمایی
صفحه‌های ویژه	روزنامه نگاری جرم نیست	تماس با ما	کمک مالی
درباره ایران‌وایر			کتاب اول مقامات
فارسی			سوالات حقوقی

روش‌شناسی راستی‌آزمایی

آیین‌نامه کوکی‌ها

آیین‌نامه حریم‌خصوصی

شرایط استفاده

RSS FEED

